

DONES I ESPORT

DONES AMB IMPACTE

Quadern desembre 2024

Ajuntament de
Barcelona

David Escudé

Regidor d'Esports
de l'Ajuntament
de Barcelona

Barcelona es prepara per a la quarta edició del Fòrum Global contra el Racisme i les Discriminacions de la UNESCO, que tindrà lloc els dies 10 i 11 de desembre d'enguany. En aquest marc, l'Institut Barcelona Esports uneix la seva veu a la campanya de la ciutat d'aquest mes: "Uneix la teva veu contra el racisme" i reforça la seva tasca d'erradicar el racisme i les discriminacions a l'esport.

L'esport és un bon "terreny" per treballar valors, com el respecte, el *fair-play*, la igualtat i la inclusió. Per aquesta raó, hem d'aprofitar els valors esportius per eliminar comportaments racistes i discriminatoris.

Per conèixer aquesta realitat és crucial donar veu a les dones esportistes que han viscut o han patit comportaments racistes. Les seves vivències i reflexions orienten la nostra feina per acabar amb aquesta problemàtica dins de l'àmbit esportiu.

Barcelona és una ciutat esportiva, diversa i igualitària, i hem de posar tots els nostres esforços perquè es mantingui així. Per això, avui us presentem aquest quadern en el qual ens apropem a aquesta realitat.

DONES AMB IMPACTE

Guanyadores del premi Dona i Esport 2024

Com cada any, l'Ajuntament de Barcelona celebra l'esport femení amb els premis Dona i Esport. En aquesta 17a edició es van rebre 87 candidatures per les 5 categories.

PREMITJÀ DE COMUNICACIÓ

S'ha acabat!

L'efecte Rubiales, documental de "Nits Sense Ficció" (TV3) sobre les violències masclistes a l'esport.

S'ha acabat! L'efecte Rubiales és un treball periodístic de Ruth Gumbau i Jordi Bentanachs que va ser protagonista de la nit temàtica sobre masclisme en l'esport de "Nits Sense Ficció" de TV3. Ha guanyat en aquesta categoria per la seva aportació a denunciar les violències masclistes de tota mena (psicològiques, sexuals, abús de poder) en l'entorn esportiu i, concretament, dins del futbol. Estrenat el 2023, el documental ha volgut reflectir i ser testimoni d'una revolució i donar veu a aquelles dones que volen denunciar els abusos que han patit durant la seva carrera esportiva. Només uns mesos després de la victòria de la selecció espanyola femenina al campionat del Mundial de Sydney, aquest treball posa en relleu els abusos i les desigualtats de gènere a l'esport català, amplificant veus com les de Laia Sanz, Marta Romance i Tania Álvarez per exposar els micromasclismes i casos greus d'assetjament. A través d'un enfocament crític i analític, el film aborda el canvi cultural necessari per combatre aquestes problemàtiques, incloent-hi iniciatives de clubs com el BM Granollers i el CP Vila-sana en la protecció i suport a les seves esportistes.

PREMI A LA DONA DIRIGENT ESPORTIVA

Núria Borràs, 40 anys com a directiva i promotora de l'esport

És una figura destacada al Claror i en l'àmbit esportiu de la ciutat de Barcelona. Durant els seus anys de dedicació, ha contribuït al creixement de l'entitat, la defensa de l'esport inclusiu i de base, i a fomentar l'activitat física com a eina educativa valuosa per als infants. Reconeguda per la dedicació incansable i l'eficàcia discreta, aquest guardó reflecteix un desig sincer de reconeixement públic per la seva destacada carrera professional en la gestió d'equipaments esportius i la promoció de l'activitat física amb una mirada de gènere profunda.

PREMI A LA DONA ESPORTISTA

Paola Manjón, jugadora olímpica de bàsquet adaptat

Jugadora de bàsquet adaptat, ha guanyat la medalla d'or als Special Olympics World Games de Berlín 2023 i la medalla d'argent als Jocs Special Olympics de Granollers amb l'equip mixt d'acidH. Anteriorment, ha estat medallista en altres Jocs Special Olympics, com Abu Dhabi 2019 i Reus 2016. Els seus objectius inclouen continuar jugant amb l'acidH - Lluïsos de Gràcia i participar en els Special Olympics World Games Austràlia 2027, així com fomentar l'esport adaptat.

PREMI AL CLUB ESPORTIU

Unió Esportiva d'Horta, entitat amb més de 270 llicències femenines i un exemple d'èxits de les seves esportistes

La Unió Esportiva d'Horta té actualment més de 270 llicències femenines i 16 entrenadores de bàsquet, hoquei, natació, patinatge i waterpolo. Durant el 2023, va destacar per les victòries dels equips femenins de waterpolo i natació. El sènior femení va aconseguir la tercera posició a la Lliga

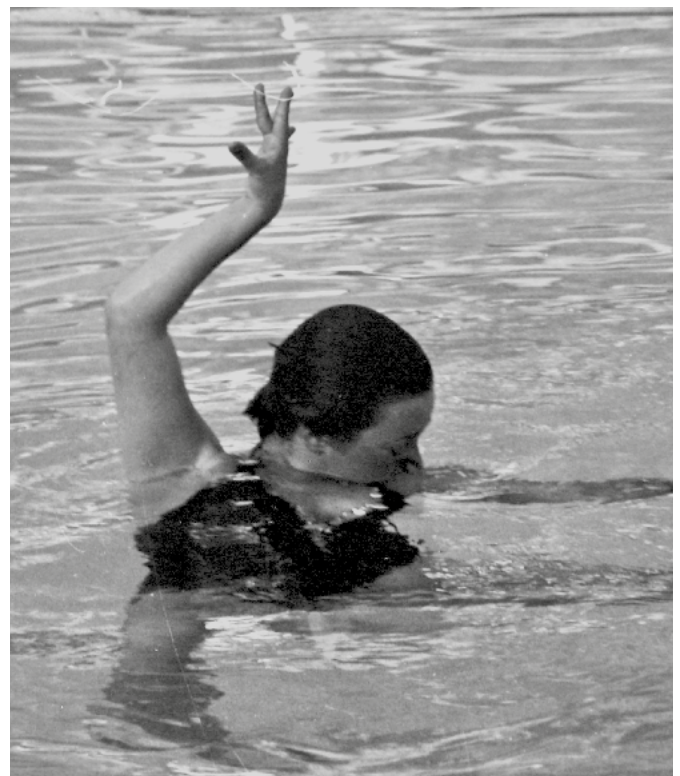
Nacional de Primera Divisió i la Copa Federació, mentre que joves promeses com Marina Pineda i Cèlia Vaquero van obtenir èxits internacionals. En natació, l'equip benjamí va guanyar els relleus del Campionat de Catalunya, i va consolidar així el club com un referent en aquests esports.

PREMI MIREIA TAPIADOR A LA PROMOCIÓ DEL L'ESPORT

Maria José Bilbao, esportista, entrenadora, àrbitre, docent i dirigent de natació artística

Doctora de professió, ha fet contribucions fonamentals a la natació artística com a esportista, entrenadora, àrbitra, docent i dirigent durant els seus 40 anys de carrera. Campiona d'Espanya durant disset anys i participant del primer Campionat del Món el 1973, va cofundar el CN Kallípolis, és directiva de la Federació Catalana de Natació i col·laboradora de la Reial Federació Espanyola de Natació, i ha liderat diverses iniciatives com ara el Gabinet d'Esport i Gènere de la Secretaria General de l'Esport. Membre del Comitè Tècnic de la World Aquatics, ha estat clau en la implementació del nou reglament per als Jocs Olímpics de París 2024.

Quatre dones parlen del racisme a l'esport

Diverses dones de diferents àmbits de l'esport ens ofereixen la seva visió en relació amb el racisme, sobre què significa ser antiracista i què s'hauria de fer per erradicar el racisme a l'esport. Una exesportista d'elit, jugadora de bàsquet de la selecció espanyola. Jugadores de criquet, un esport minoritari més visibilitzat gràcies a elles. I la perspectiva d'una mare que no es perd cap partit de la seva filla, jugadora de futbol.

Cindy Lima Garcia, exjugadora de bàsquet de la selecció espanyola.

Desafortunadament he viscut i he vist el racisme, he rebut insults racistes a les pistes; les dues coses de petita, quan és més greu i em feria més o em feia mal al cos perquè de petita no tenia tots els mecanismes i estratègies que tens com a adult per poder gestionar això. No eren insults molt "originals", eren paral·lelismes estúpids i

He rebut insults racistes a les pistes, de petita, quan és més greu i em feria més o em feia mal al cos perquè de petita no tenia tots els mecanismes i estratègies que tens com a adult.

estereotips, coses com ara "Torna a Àfrica" i altres insults molt desagradables que prefereixo no reproduir.

Però és clar, de petita no tenia la mateixa capacitat de resiliència i no entenia que aquestes persones projecten les seves pròpies misèries, pors i inseguretats i que són persones que es validen insultant a altres i es creien forts d'aquesta manera.

Quan era petita estava molt rodejada de persones no racialitzades, i potser aquestes persones adultes no sempre ho han gestionat bé. No és el mateix una persona que ho entén i té empatia que una persona que ho viu amb por com tu. I si a la situació que em passava se li treia importància per part d'aquelles persones adultes (que sé que no ho feien amb males intencions, era simplement una mala manera de gestionar-ho), la conseqüència era que col·locava la persona que insultava en una posició de poder.

Una cosa és no ser racista i una altra és ser antiracista.

Respecte a l'antiracisme, crec que ser antiracista té a veure amb l'actitud. Aquelles persones que condemnen el racisme però s'ho queden a dins seu, no són antiracistes. Una cosa és no ser racista i una altra és ser antiracista. Una persona antiracista fa activisme amb valentia i pedagogia. Una institució antiracista és una institució que passa a l'acció, que pren mesures, que té una xarxa que dona suport a la gent que pateix les agressions, que busca identificar les persones que han comès un acte així i que prohibeix l'entrada a l'estadi a les persones racistes. Antiracista no és ser, sinó fer. Quan es té una posició d'equidistància amb el racisme, això és part del problema. Hi ha persones que no insultarien mai a ningú o no tenen prejudicis en el moment de donar una feina a una persona o un pis de lloguer, i està molt bé que siguin bones persones, però quan estem en un estadi i hi ha actituds racistes, és necessari que no ens mantinguem a distància d'aquestes persones, i tenir una posició perquè, si no, amb una actitud que no és antiracista validem aquestes persones.

Susana Adell, la visió del racisme des de les grades.

Tinc tres filles "cafè amb llet". Així és com vaig descriure el color de la seva pell la primera vegada que una d'elles em va dir que volia ser rossa i amb cabells llisos. Tenia 6 anys. Filla de pare senegalès i mare catalana, us podeu imaginar quant lluny estava de ser rossa i amb cabells llisos. Allà em van saltar totes les alarmes i em vaig començar a qüestionar si de grans es trobarien en situacions de racisme o no. Tenia clar que a l'escola no en tindrien perquè està clar que el problema del racisme el tenen els adults i no els infants. A l'escola, recordo haver anat

La meva filla mai havia patit una situació racista a l'escola ni enlloc. En el món del futbol no sabia què em trobaria.

era el Senegal i la nostra experiència viscuda allà. Als infants els va fer molta gràcia que els expliquessin el color de la pell de la seva companya de classe, tot dient que era marró per haver barrejat el color de cafè del pare i el color de la llet de la mare. De petites mai van viure una situació de racisme. Mai fins ara ens hi hem trobat en el món del futbol.

Mai m'havia agradat el futbol. Ara soc fan de la meva filla i no em perdo ni un partit. Em feia por que la meva filla formés part d'aquest tipus d'ambient. Jo sempre m'he mogut en l'àmbit de la cultura popular, associacionisme, etc. El futbol sempre m'ha semblat un esport molt individualista, amb pocs valors i on es poden viure moments molt tensos. Des que la meva filla hi juga, he anat canviant alguns prejudicis, tot i que crec que hi ha molta feina per fer. M'he trobat amb un club amb molt bon ambient i on si es vol, es pot aconseguir aquesta pertinença de grup i fer accions de forma conjunta.

La meva filla mai havia patit una situació racista a l'escola ni enlloc. En el món del futbol no sabia què em trobaria. Fa tres anys que hi juga i ens hem trobat amb una situació racista. Durant un partit amistós, després de regatejar una jugadora de l'equip contrari, aquesta li va dir "p*** negra". L'àrbitre no ho va sentir i, com passa en els grans estadis, si l'àrbitre no ho sent, no es pot aturar el partit. Vaig veure que

a explicar, la vegada que ens varen convidar com a "família protagonista de la setmana", com

la meva filla sortia molt disgustada i sabia que li havia passat alguna cosa dolenta. No em vaig quedar de mans creuades i de seguida ho vaig denunciar a les xarxes. Em va agradar molt la resposta de tothom i sobretot la de l'equip contrari, que es va disculpar immediatament, i de la Federació Catalana de Futbol, que de seguida es va posar en contacte amb el club per informar-se del que havia passat.

Per a mi, ser antiracista és ser activista. De vegades pensem que no podem fer res per canviar el món, però amb petites accions (com una piulada) es poden fer grans coses. Des que els infants són petits, cal insistir amb aquest tema i sempre que vingui al cas, parlar-ne obertament.

Cal ser radical. Si s'ha de parar un partit, es para. Si cal que consti en acta i sancionar aquell/a jugador/a, es fa. Els àrbitres no han de deixar passar-ne ni una. A mi em fa molta ràbia quan algú diu: "Això, en el futbol, és normal". Com que normal?

Un tema molt complicat de tractar és el públic. Et trobes amb cada cosa! No s'ha de permetre mai que una jugadora (o jugador) rebi un insult pel seu color de pell. Igual que no es pot tolerar l'LGTTBI-fòbia en l'esport. Un altre tema molt important a tractar.

I sobretot, cal educació. Aquí els àrbitres hi tenen poc a fer. Però els entrenadors i entrenadores hi juguen un paper molt important. Si veuen que un/a jugador/a no es comporta bé (en l'àmbit racista o en el que sigui), cal insistir-hi i educar, sobretot educar.

Jugadores de Criquet Jove Barcelona: És l'equip femení de criquet 11 del projecte Criquet Jove Barcelona. Es va formar l'any 2019 amb participants dels diferents equips de criquet sala del projecte amb l'objectiu de professionalitzar la pràctica esportiva del criquet femení a la ciutat de Barcelona.

Muskan Ullah Akhtar, jugadora de Criquet Jove Barcelona i estudiant de dret.

No he viscut mai una situació de racisme en l'esport, però a Espanya es veuen molts casos, cada cop més, i sobretot al futbol. Un exemple recent de racisme en l'esport a Espanya va ser el cas del futbolista brasiler Vinícius Júnior, que ha estat objecte d'insults racistes per part d'aficionats en diversos estadis de la Lliga espanyola. Un dels incidents més greus va ocórrer el 2023 durant un partit.

Els programes educatius haurien d'incloure la formació en valors com ara la igualtat, el respecte i la diversitat.

més contundents contra el racisme en l'esport, incloent-hi sancions més severes a clubs i aficionats que porten a terme o permeten aquests actes. També va posar de manifest la responsabilitat de les institucions com La Liga espanyola en la protecció dels jugadors davant d'aquests abusos.

Ser antiracista implica qüestionar i desmantellar els prejudicis i estereotips que cada persona pot haver interioritzat, fins i tot aquells que no es perceben immediatament. Això implicaria fer una reflexió profunda sobre les actituds pròpies i comportaments, i educar-se en la història i les dinàmiques del racisme a la societat. A més, ser antiracista exigeix un esforç per reconèixer com opera el racisme, tant a escala individual com estructural, i buscar maneres d'eliminar aquestes injustícies.

Aquest cas va obrir un debat important a Espanya sobre la necessitat de mesures

Ser antiracista també es manifesta en les accions concretes. Això pot incloure donar suport a lleis i polítiques que promoguin la igualtat, educar altres persones sobre temes de racisme i parlar en contra d'actes i discursos racistes.

La conscienciació sobre el racisme és fonamental per combatre'l. A l'esport, això s'ha de començar des de les primeres etapes, a les escoles, als clubs i a les acadèmies esportives. Els programes educatius haurien d'incloure la formació en valors com ara la igualtat, el respecte i la diversitat.

Promoure la inclusió racial en els equips de direcció de clubs i federacions pot ajudar a identificar les necessitats específiques dels col·lectius racialitzats.

Finalment, considero que sancionar clubs que practiquen el racisme seria una mesura eficaç, la imposició de multes als clubs pot enviar un missatge clar sobre la no tolerància envers el racisme.

Simran Grang Kaur, jugadora de Criquet Jove Barcelona i estudiant d'infermeria.

Per a mi, ser antiracista significa estar compromès activament en lluitar contra el racisme en totes les seves formes. No es tracta només de no tenir prejudicis o actituds racistes, sinó de reconèixer les injustícies que el racisme genera, entendre com es manifesten en l'àmbit social, cultural i institucional, i

Caldria fomentar l'educació i la sensibilització formant totes les persones implicades (jugadors, tècnics, aficionats).

treballar per transformar-les. Ser antiracista implica educar-se en la història i les experiències de

les comunitats racialitzades, desafiar les desigualtats estructurals i defensar la igualtat de drets i oportunitats per a totes les persones, independentment del seu origen racial o ètnic. És una acció constant per erradicar els sistemes de discriminació i privilegi.

Per erradicar el racisme en l'esport, caldria adoptar diverses mesures. En primer lloc, caldria fomentar l'educació i la sensibilització formant totes les persones implicades (jugadors, tècnics, aficionats) en valors d'inclusió i respecte per a evitar actituds discriminatòries. A més, seria essencial implementar sancions clares per a aquelles conductes racistes, tant dins com fora del camp.

També és important garantir la visibilitat i representació de les persones racialitzades en tots els àmbits de l'esport, des dels equips fins als càrrecs de direcció. Un altre aspecte fonamental és oferir suport a les víctimes de racisme, proporcionant-los assistència psicològica i legal. Finalment, caldria fomentar la col·laboració amb la comunitat i els grups antiracistes per crear un entorn més inclusiu i diversificat.

En resum, erradicar el racisme en l'esport implica una combinació d'educació, polítiques estrictes, suport a les víctimes i una major representació i visibilitat de les persones racialitzades.

Destaquem

Formació per a entitats esportives sobre la prevenció del racisme en esport - 4 de desembre

El 4 de desembre del 2024, l'Oficina de l'Esport de l'Institut Barcelona Esports organitza una formació en línia entre les 18.00 i les 20.00 hores sobre "El racisme i el seu abordatge en món de l'esport" per a les entitats esportives i clubs esportius de la ciutat. Què és el racisme i quines són les seves arrels, les formes del racisme – el discursiu, el social i l'institucional– o com es manifesta el racisme en el món de l'esport són alguns dels temes que es tractaran en aquesta formació. **Les inscripcions es poden fer en aquest formulari** o bé per correu electrònic: assessoramentesportiu@bcn.cat.

Oficina per la No-Discriminació

C/ Ferran, 32, Barcelona,
Tel. 934 132 000

Fòrum Global contra el Racisme i les Discriminacions, de la UNESCO, i campanya "Barcelona antiracista"

El 10 i l'11 de desembre, Barcelona serà seu del Fòrum Global contra el Racisme i les Discriminacions, de la UNESCO. El fòrum se celebrarà al Centre de Convencions Internacional de Barcelona (CCIB) i congregarà un miler de persones. L'objectiu de la cimera és posar la lluita contra el racisme a l'avantguarda de les agendes internacionals i assolir compromisos concrets de representants d'alt nivell. Paral·lelament a aquest fòrum, l'Ajuntament de Barcelona organitza seixanta activitats entorn d'aquesta temàtica.

Visita la web

Circuit per denunciar violències LGTBI-fòbiques o racistes en equipaments esportius municipals

Qualsevol usuari o usuària de les instal·lacions esportives municipals té a la seva disposició el

"Circuit contra les violències LGTBI-fòbiques o racistes" en equipaments esportius.

És un deure denunciar una sospita fonamentada de discriminació o violència per motius d'origen, religió, nacionalitat, identitat, orientació o expressió de gènere, i l'Ajuntament de

Barcelona posa a disposició les eines per fer-ho: es pot contactar amb la persona referent del centre esportiu o comunicar-ho mitjançant **aquest formulari**.

Taula rodona: El racisme en l'esport

El diari Sport en col·laboració amb l'Institut Barcelona Esports va organitzar la taula rodona "El Racisme en l'esport" en el marc del 45è aniversari del diari Sport i la campanya antiracista de l'Ajuntament de Barcelona. A la taula hi va participar Salva Moya, periodista, escriptor i expert en racisme, Alberto Edjogo, exfutbolista, comentarista i analista, Cindy Lima, exjugadora de bàsquet de la selecció espanyola i Mercè Jofra, cap del Departament de Promoció Esportiva de l'Institut Barcelona Esports i van abordar el racisme a l'esport, explorant el seu impacte, les mesures institucionals i el paper dels mitjans per visibilitzar i erradicar aquesta problemàtica.

UNEIX LA TEVA
VEU CONTRA
EL RACISME.
BARCELONA
ANTIRACISTA

Novembre-desembre
Més de 60 activitats a:
barcelona.cat/antiracista

Ajuntament de
Barcelona

ajuntament.barcelona/donesiesport